

Saku Nikkanen sd

Kirjallinen kysymys kiellettyjen tuotteiden maahantuonnin sanktioinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Elintarvikkeita voi tuoda EU-maista Suomeen pääsääntöisesti vapaasti omaan käyttöön ilman tullimaksuja tai tulliselvitystä, sillä sisämarkkinoilla tavara liikkuu vapaasti. Poikkeuksia ovat kuitenkin tietyt eläinperäiset tuotteet, kuten sianliha, joiden tuontia on rajoitettu afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi tietyiltä alueilta. Kiellettyjen elintarviketuotteiden maahantuonnista ei kuitenkaan ole asetettu sanktioita. Asiasta tiedottamisessa esimerkiksi lentomatkustamisen yhteydessä olisi myös parantamisen varaa. Matkustaja ei välttämättä tiedä edesauttavansa merkittävän taudin leviämistä maahantuonnillaan.

Afrikkalainen sikarutto (ASF) on vakava ja jatkuva uhka suomalaiselle sianlihantuotannolle, elintarviketeollisuudelle ja viennille. Euroopassa ASF on jo aiheuttanut toimialalle merkittäviä taloudellisia menetyksiä. Myös Suomen kannalta yksittäiset tautitapaukset strategisissa kohdissa voisivat johtaa tuotannon ja viennin keskeytyksiin sekä pitkään elpymiseen.

Ruotsissa maatalousviranomaisen arvioi ASF-tapauksen ensimmäisen vuoden kustannuksiksi noin 10 miljoonaa euroa (tartunta todettu 6.9.2023). Vastaavat vaikutukset Suomessa voisivat olla mittavat sekä valtiontaloudelle että maaseudun elinvoimalle. Taudin levinneisyys Euroopassa ja Suomen lähialueilla korostaa ennaltaehkäisevien toimien tarvetta.

Tullin keväällä 2025 päivitettyyn strategiaan on kirjattu eläintautien torjunta yhtenä keskeisenä osa-alueena. Strategian toimeenpanossa on nyt ratkaisevaa estää ASF:ää mahdollisesti levittävien, kiellettyjen elintarvikkeiden, erityisesti sianlihaa sisältävien tuotteiden päätyminen Suomeen matkustajatuonnin kautta.

Nykytilan ongelmakohtia ovat:

- Seuraamusmaksun puute matkustajalle, joka tuo maahan kiellettyjä elintarvikkeita ASF-tautimaista.
- Valvontakapasiteetin riittämättömyys: elintarvikevalvontaan koulutettuja tullikoiria on liian vähän.

Kirjallinen kysymys KK 19/2026 vp

- Tiedottamisen heikko näkyvyys matkustajaliikenteessä: terminaaleissa, lentokentillä ja satamissa kiellettyihin tuontitartikkeleihin liittyvä viestintä jää edelleen helposti huomaamatta.

- Koiratoiminnan kustannusrakenne ja koirien käytöstä syntyvät lisäkustannukset.

Kotimainen elintarviketoimiala pitäisi välttämättömänä, että Tulli käynnistäisi viipymättä kiellettyjen elintarvikkeiden matkustajamaahantuonnin sanktioinnin. Tämän lisäksi vahvistaisi valvontaa, mukaan lukien ruokakoirien määrän ja käytön lisäämisen sekä matkustajaviestinnän tehostamisen yhteistyössä lento- ja laivaliikennöitsijöiden kanssa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Ryhtyykö hallitus toimiin, jotta Tullille säädetään pikaisella aikataululla seuraamusmaksu kiellettyjen elintarvikkeiden matkustajatuonnista ja millaisella aikatauhulla hallitus on valmis tuomaan asiaa koskevan lainsäädäntöesityksen eduskuntaan,

miten hallitus varmistaa Tullin valvontakyvyn vahvistamisen, mukaan lukien elintarvikevalvontaan koulutettujen ruokakoirien määrän ja käytön vakiinnuttamisen osaksi Tullin jokapäiväistä toimintaa ja

miten hallitus edistää sitä, että lento- ja laivaliikennöitsijät sekä terminaalioperaattorit ryhtyvät näkyvämpään tiedottamiseen kiellettyjen tuotteiden maahantuonnista ja tautiriskeistä matkustamisen yhteydessä?

Helsingissä 10.2.2026

Saku Nikkanen sd